

چکیده

بررسی تاثیر طرح تحول نظام سلامت بر شاخص‌های زایمان در بیمارستان‌های منتخب شهر تهران:

۱۳۹۵-۱۳۹۱

مقدمه: یکی از مهم‌ترین مباحث مرتبط با سلامت مادران، بارداری و انتخاب روش زایمان آن‌ها می‌باشد. در چند دهه ی اخیر، نرخ رشد بالای عمل سزارین، تبدیل به یک دغدغه‌ی جهانی شده‌است. عمل سزارین، عوارض و خطرات متعددی را در پی دارد. نتایج مطالعات نشان داده‌است که خطر مرگ مادر ناشی از زایمان سزارین، سه برابر نسبت به زایمان طبیعی، بیشتر می‌باشد و خطر مرگ نوزادان متولد شده به روش سزارین غیر ضروری، ۴ برابر نوزادانی است که به روش زایمان طبیعی، متولد شده‌اند. بنابراین هدف از این مطالعه، بررسی تاثیر طرح تحول نظام سلامت بر شاخص‌های زایمان در بیمارستان‌های منتخب شهر تهران طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵ است.

روش پژوهش: در این مطالعه که از نوع مقایسه‌ای و طولی است، کلیه‌ی زایمان‌های انجام شده در چهار بیمارستان منتخب شهر تهران، نمونه‌ی مطالعه را تشکیل می‌دهند. برای گردآوری داده‌ها از "فرم شاخص‌های درمان" استفاده شد و تعداد زایمان‌ها به تفکیک طبیعی و سزارین و به‌صورت ماهیانه، طی سال‌های ۱۳۹۱ تا پایان ۱۳۹۵ استخراج گردید. در نهایت، اطلاعات موردنظر، وارد نرم افزار تحلیل آماری R گردید تا به‌صورت تحلیل سری‌های زمانی منقطع، به بررسی تاثیر طرح تحول نظام سلامت بر شاخص‌های زایمان بپردازد.

یافته‌ها: نتایج مطالعه، نشان می‌دهد که میانگین سزارین در بیمارستان‌های منتخب، طی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ (قبل از انجام مداخله)، ۴۴/۳ درصد بوده که طی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۵ (بعد از انجام مداخله)، به ۳۸/۱۸ درصد رسیده است. شواهد، دال بر کاهش ۱۸ درصدی تعداد سزارین‌های انجام گرفته بعد از مداخله و با فاصله اطمینان ۹۵٪ است ($p < 0.001$). همچنین، نتایج نشان می‌دهد که عامل زمان نیز در تعداد سزارین‌های انجام شده، موثر بوده‌است ($p = 0.032$) به‌طوری‌که بعد از کاهش محسوس نرخ سزارین، عامل زمان، تعداد سزارین‌ها را طی سه سال بعد از مداخله، به اندازه ۲/۲ درصد افزایش داده است.

نتیجه‌گیری: اجرای طرح تحول نظام سلامت و انجام مداخله‌ی ترویج زایمان طبیعی، در بیمارستان‌های مورد مطالعه، موثر بوده و باعث کاهش نرخ زایمان سزارین شده‌است. می‌توان امیدوار بود که با تداوم اجرای این طرح در سال‌های آینده و افزایش برنامه‌هایی جهت فرهنگ‌سازی، شاهد کاهش بیشتری در نرخ زایمان سزارین باشیم.

کلید واژه‌ها: طرح تحول نظام سلامت، ترویج زایمان طبیعی، زایمان سزارین، مرگ و میر مادران، مرگ و میر نوزادان